

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Desideria dilata curciant. Ex. Vet. Novo. Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

tio, lacrymae, jejunia, debitoris boni census est. S. Ambr. lib. 2. de poenit. c. 8.

Etiam si mille mortes pro Christo pateremur; nē sic quidem satisfacere, aut debitum nostrum implere, possemus. Alius quippe est DEI, alius fervorum, sanguis; secundum dignitatem dico, non secundum substantiam. Jo. Climac. gr. 22.

Quid illi retribuemus pro omnibus, quae retribuit nobis? Quid illi pro malis meis, quae pertulit? quid pro bonis suis, quae contulit, referam? quid pro suscepta carne? quid pro alapis, opprobriis, flagellis, cruce, obitu, sepultura, rependam? Reddamus amorem pro debito. S. Paulinus ep. 4. ad Severum.

Ingentia debita labor solvit exiguus, quae vix consumpturus erat ardor aeternus. S. Caesarius hom. 1.

§. II.

Debita peccata sunt.

Dimitte nobis debita nostra. Matth. 6. 12. **Et dimitte nobis peccata nostra,** Luc. 11. 4. Quare post petitionem panis de venia peccatorum agitur? Resp. Fortunatus: bene, post escam quaesitam, postulat venia peccatorum; ut, qui DEI cibō pascitur, Deo vivat. In pane intelliguntur omnia temporalia ad vitam necessaria. Obtentis his homo ad peccatum adeo est proclivis, ut mox ei necesse sit veniam peccatorum petere. S. Thom. in Catena ex S. Chryl.

post subsidium cibi, petitur & venia delicti. S. Chryl. in Matth. 6. q. 16.

Decem millia talenta. Matth. 18. 24. Quantum interest inter centum denarios, & decem millia talenta; tantum & inter ea, quae nos in Dominum; & ea, quae alii in nos deliquerunt. S. Chryl. in Gen. hom. 27.

Et debitum dimisit ei. Matth. 18. 27. Quam facilis debitum remittit, qui tam iratus iussit venundari peccatorem. Iussit venundari, ut peteret veniam. Vexamur à Domino, ut ad poenitentiam alliciamur. S. Chryl. Rex caelestis non ex crudelitate iussit servum venundari, uxorem, & filios: sed quia incredibili curā illius devictus hac comminatione ad supplicandum, nē venderetur, adducebatur. Escob. t. 6. par. Chr. l. 2. §. 3.

Non curabant Sodomitae debita, neglexerunt quotidie. Neglectu crescente crevit debitum: repetitionis Chirographum auctum est, foenera peccati aucta sunt; factum est tempus repetitionis. Non habuerunt aliquid in promptu, quod redderent; non erant solvendo. Imperavit Dominus debiti, ut ipsi traderentur igni, & mulieres eorum, & filii eorum; & omnia, quae habuerunt, in satisfactionem cederent. S. Chryl. in Gen. serm. de Adam, & poenitentia.

Oculi sunt velut loculi solutionem debitum deducentes per lacrymas. S. Bonavent. in Pf. 118.

TITULUS II. DESIDERIA.

§. I.

Symbola, & similitudines.

Os meum aperui. Pf. 118. 131. Os cordis desiderium est: quod tunc ad amorem aperitur, quando supra modum ab homine desideratur. S. Thom. Vill. l. 3. Diliges Dom. &c.

Omnis labor hominis in ore ejus. Eccle. 6. 7. Os dicitur inhiatio desiderii: qui enim desiderat, quasi os aperit. Laborem igitur esse in ore, hoc est, laborare ad desiderii completionem. S. Bonav. hic.

Omnis, qui vult sibi aliquid praestari, in ardore est desiderii. Ipsum desiderium fitis est anima. S. Aug. in Pf. 62.

Hydropim spiritumaliter patitur, qui ardentem aliquid concupiscit. S. Laur. Just. in fasc. am. ap. 15.

Fames anima, desiderium est. Rich. à S. Vict. tr. de grad. char. p. 1. c. 2.

§. II.

Desideria dilata cruciant.

Ex Veteri.

Multiplicabo arumnas tuas. Gen. 3. 16. **& conceptus tuos.** Ex Hebraeo aliqui sic reddunt: *Multiplicando multiplicabo an-*

gustiam tuam, & conceptum tuum: angustia paries filios tuos. Ubi observat Oleaster; non in eo fuisse maledictam mulierem, quod multas proles paritura esset, (hoc enim in beneficii Dei numeratur) sed maledictionem, & poenam, illius futuram in modo parienti, & tempore conceptus. Deceverat enim DEUS, ait Oleaster, ut femina suscepto semine, & formato foetu, statim illum emitteret, & non gestaret in utero ad novem menses cum maxima molestia: ideo in poenam peccati multiplicavit tempus. Est mulier desideriorum mirè impatiens: quare cum DEUS maximè totam vellet, acerbiores non invenit dolores, quam ut eam res cupitae dilatione castigarent. Did. Niff. f. 5. D. 1. Quadr. §. 4.

Commota fuerant viscera ejus super fratre suo. Gen. 43. 30. Sept. torquebantur viscera ejus. S. Ambr. l. de Joseph. c. 10. torquebantur viscera ejus, quia complectendi ejus, quem desiderabat, libertas differebatur. Id. ib. gaudendum tibi potius, ex quo charissimum tuum Benjamin vides tamdiu desideratum. Ardentem se manifestare, illum amplectari, & osculari, cupiebat; sed eo contuit se, quia tempus opportunum id faciendi exspectabat.

Videns

Videns autem populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses. Ex. 32. 1. Impatientissimum desiderium, & expectatio longior, eos ad idololatriam compulit. Paoletti f. 14. de S. Monica.

Si occurreris tibi homo, non salutes eum; & si saluaverit te quispiam, non respondeas illi. 4 Reg. 4. 29. Quarit Abul. cur ita propeperare voluerit Eliæus discipulum suum ad resuscitandum puerum? w. id factum, ad satisfaciendum citò desiderio mulieris.

Defecit in salutare tuum anima mea. Pl. 118. 81. Ponitur hoc verbum, defecit, pro desiderio nimitate declaranda. Ut est illud Pl. 81. 3. *concupiscit, & defecit anima mea in atria Domini.* Item & hic sancta congregatio defecisse dicit animam suam in Domini salvatoris ardentissimam charitatem. Mos enim iste humanitatis est; ut, quod omnino concupiscimus, in eo lassari, ac deficere videamur: quando dilatione suspensi ad vota nostra pervenire non possumus. Cassiodorus in Pl. 118.

Spes, quæ differtur, affligit animam. Prov. 13. 12. Cunctis liquet, quòd omne desiderium poena sit; Salomone quoque attestante, qui ait: *Spes, quæ differtur &c.* S. Greg. mor. l. 9. c. 15. Hebr. *Spes protrahit, morbus, aut egritudo cordis; dolor cordis maximus.*

Ex Novo.

Rogate ergo Dominum missis, ut mittat operarios in messim suam. Matth. 9. 38. Quarit Abulensis: cur non iusserit petere operarios ad leinandum? juxta Luc. 8. 5. *Exiit, qui seminavit seminare semen suum.* Resp. q. 8. inc. 10. Matth. hoc dictum est, ad confortationem Discipulorum. Quia, si diceret eis Christus, quòd mittebat eos ad seminandum, videbatur eis imponere tristem rem; eò quòd, qui seminat, expectat longò tempore; qui autem merit, gaudet secundum illud Is. *labuntur coram te, sicut qui lacantur in melle.* Non est leve genus martyrii, torqueri tyrannide desiderii. Did. Niss. D. 1. Pasch. §. 2.

Quarit S. Ambros. l. 1. de poenit. c. 16. Cur DEus eleemosynariis, quibus vitam aeternam addidit, hujus vite bona promittat Matth. 19. 29. *Omnia, qui reliquerit &c. centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit?* respondet: prius hic promittit, ut fastidia dilationis auferret. q. d. fovere desideria gloriae, quæ expectatur, talibus promissis voluit, & mitigare spei ardores, quæ molestissima est. Did. Niss. fer. 5. D. 1. Quadr.

Nolebant venire. Matth. 22. 3. 4. Iterum Rex mittit servos cum tali mandato: *prandium meum paravi; tauri mei, & allesia occisa sunt; & omnia parata: venite ad nuptias.* Cur monet, in promptu esse omnia, nec aliud reliquum; quàm venire, & instructe jam mensæ assidere? Causa hæc est: vocabantur primò nuntio ad nuptias, & ad prandium: cumque invitati putarent, moras fore in celebritate nuptiarum, nolebant venire. Nam homines omni voluptati renuntiare malunt, quàm diu illam expectare. Plus enim pon-

Polyanthe. Sacr. Tom. 1.

deris habet dolor desiderii præsentis, quàm gaudium boni futuri. Itaque Rex, ut certò illos convivas habeat, monet; invitasse illos non ad expectandum, sed ad prandendum. Did. Niss. f. 5. D. 1. Quadr.

Volo, ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistæ. Marci 6. 25. Et non vides puella regem mensæ assidentem? cum primoribus regni sui; nec opportunum esse exercendæ crudelitati tempus; nec decere, ut vinum sanguine misceatur. Nihil horum vel cogitat, vel curat. *Voluit protinus des.* Id. f. 4. D. 1. Quadr. §. 4.

Exultavit infans in utero ejus. Luc. 1. 44. S. Chryl. apud Metaphr. 24. Junii: exultavit, tanquam injustam custodiam quatibat matricem; in claustra naturæ insultabat, calcibus; & clausis labiis vociferabatur figuris, talia matri dicens: *injustè facis, o-mater!* quæ tardas prophetam; geltando in utero præcursores Regis Christi martyrem stringis. Unde hoc martyrium Joanni? quis carnifex? non alius, quàm vicinitas boni propinqui: ad manum habere DEum, nec illò frui pro voto posse, hoc est esse martyrem. Id. fer. 6. D. 1. Quadr. §. 2.

Baptismo habeo baptizari; & quomodo coarctor, usq. dum perficiatur. Luc. 12. 50. Non ait: quomodo, cum perficietur. arctabor. q. d. tunc non arctabor, cum perficietur. Modò desiderii patitur flammam, postea sustinebit crucis injurias. Sed adeò levius est, patibulo dilaniari, quàm equaleò desideriorum torqueri; ut desiderans arctetur, patiens quodammodo doloribus exolvatur. Cajetanus: affirmatur coarctatio, id est, afflictio; & sub admiratione ponitur modus. Quomodo? quia incredibile modò affectabat perfectionem passionis suæ. Vehemens desiderium animi martyrium. Qui anxio, vehementique desiderio cor tradidit, sævo tortore non indiget: nam cupiditatis flamma sic durè exedit præcordia, ut longè tyrannorum excedat tormenta. Inventus est, qui ardenti rogo manum subridens admoverit; qui ferociam truci tortoris, marmoris instar, eliserit, &c. non tamen hucusque repertus est, qui, urgenti desiderio divexatus, non clamet, non gemat, & suspiret. Naxera in Jos. 15. §. 34.

Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum. Luc. 23. 42. Nè superaretur tædiò, nè laxaretur tarditate, nè longæ expectationis fatigatione succumberet; beatitudinem coelestem, & coeleste promittit obsequium. S. Chrysol. l. 24.

Et ego mitto promissum Patris mei in vos. his dictis, *elevatis manibus, benedixit eis.* Luc. 24. 49. 50. Benedixit Discipulos suos, fortassis infundens eis vim; quæ custodiret usque ad adventum Spiritus. Theophyl. hic. Cur hoc robore egebant Apostoli, ut servarentur usque in diem adventus Spiritus Sancti? quod periculum imminerebat? Quia spes tantum affligere solet; ut videatur DEus præstolabundos novis auxiliis necessario constabile debere, nè vita illorum inter expectationem deficiat. Did. Niss. l. 10. c. 2.

Hhh

Erat

Erat ibi 38. annos habens in infirmitate sua. Jo. 5. 5. Ex multis miseris, quas hic homo passus, præcipuus dolor fuit, expectatio 38. annorum. Id. f. 6. D. 1. Quadr.

Modicum, & non videbitis me. Jo. 16. 16. O modicum, & modicum! o modicum longum! Pie Domine! modicum dicis, quod non videbitis te? saluum fit verbum Domini mei: longum est, & multum valde nimis. S. Bern. f. 74. in Cant.

Ex Patribus, & aliis.

Domine! ante te omne desiderium &c. Omne desiderium in poenam convertitur, si non citò evenerit, quod optatur. S. Greg. in Pl. 3. poenit.

Maximæ dilectionis, & fidei est, non patienter mori; sed patienter vivere in hoc sæculo pleno peccatis; & voluntatem sequi Creatoris cuncta bene disponentis, dum non citò exauditur cupiens dissolvi; desiderans ab ista valle lacrymarum migrare ad gaudium visionis Dei. S. Rupert. l. 12. in Matth.

Unicus revera dies, tota hominis vita est desiderio languentibus. Quod Theocritus in Bucolicis dixit: languentes desiderio unâ luce fenescunt. S. Greg. Naz. or. 13.

Omnis mora desideranti longa est. Hugo à S. Vict. in Pl. 41.

Vide plura tit. Spes. Longanimitas.

§. III.

Cupimus negata, difficilia, abstrusa, absentia.

Ex Veteri.

T*Abernaculum ita facies: decem cortinas.* Ex. 26. 1. Oleast. novit Dominus, quam facile in contemptum veniant, quæ nobis sunt familiaria; ideo, licet delicias duxerit esse cum filiis hominum, voluit tamen ab eis multis operculis occultari.

O si quis mihi daret potam aquæ &c. 2. Reg. 23. 15. Non constat David hanc aquam appetisse, nisi Philistæo ad eamposito v. 14. Quo Philistæus magis aquam negat, eò David magis capit. Quod siti David, id fame probat Esau, qui à Jacob pulvis petiit. Gen. 25. 30. Cunctatur Jacob, & negat, nisi sibi vendat primogenita. Quò Jacob in negando tenacior, eò frater in expetendo importunior; ut mori se credat, nisi fruatur optatis. Velloso in Judith 7. Parænet. 17.

Rex Salomon adamavit mulieres alienigenas multas. 3. Reg. 11. 1. Pineda l. 7. de reb. Salom. c. 6. n. 3. Mirum, ait, quòd inter tot foeminarum greges nulla mentio Israeliticarum foeminarum fiat: quia scilicet non placent, quæcunque facile obtinentur. Seneca l. 3. de benefic. c. 4. novis cupiditatibus occupati, non quid habeamus, sed quid petamus; non in id, quod est, sed in id, quod appetimus, intenti: quod enim domi est, leve est. Did. Niss. D. 1. post Pascha. §. 1.

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti. Pl. 30. 20. Rectè autem

intelligimus absconditam, ut eam desideria humana plus appetant: quia solet falliditò omne, quod subjacet; & vile plerumque creditur, quod sine aliquâ difficultate præstat. Cassiod. hic.

Aquæ surtiva dulciores. Prov. 9. 17.

Ex Novo.

Accesserunt ad eum turba multe. Matth. 23. 30. Unde tanta populi tunc ad eum concurrentio? Abul. q. 89. venerunt nunc multæ turbæ; quia nunc Christus veniebat tanquam novus in terram illam: nam fletat aliquandiu in terra Tyri, & Sidonis; & tunc Judæi non audebant verbum illius. Nunc verò cum rediit, ex desiderio venerunt ad eum multi; quia carentia præstat desiderium.

Egressus abiit in desertum locum. Marci 1. 35. Eò loci non facile abiit turba hominum. Negat copiam sui hominibus Christus D. quò abiens acueret desiderium eorum. Victor Antiochenus.

Vide nemini dixeris. Marci 1. 44. at ille egressus cepit prædicare.

Fili, recordare, quia recepisti bona in vita tua. Luc. 16. 25. S. Chrysol. f. 123. ex persona Abraham: tu vocas patrem, ego voco filium; ut amaritius doleas, perdidisse te, quòd natus es. Adhuc voco filium; ut amaritius doleas, quod tibi gratia dederat, & natura: quia non habuisse, doloris non est tanti, quanti habita mæroris est perdidisse. Author Imperf. in 22. Matth. invenies actum in omnibus prophetis, quia viventes eos nemo coluit, sed post mortem. Unde & Dominus ait: *qui adificavit sepulchra prophetarum.* Matth. 23. 29. S. Hier. ep. 46. Scire non possumus ærotationis mala, nisi cum fuerit sanitas consecuta: & quantum boni virtus habeat, vitia demonstrant; clariusque fit lumen comparatione tenebrarum.

Dedit eis potestatem filios DEI fieri. Jo. 1. 12. Savius forsitan fuisse dicere, ut libertas videretur major, fecisse DEUM DEI filios hos, qui in Filium ejus credunt: quibus cum solam potestatem concessam ait, quæ filii DEI fieri possent; difficultatem aliquam obtinendo illius dignitatis, tali verborum circuitu indicare videtur. Chryl. & Euthym. Non statim fecit eos DEI Filios, nè per ignaviam perdant gratiam; sed *dedit* ipsis potestatem fieri, quæ diligentiores reddantur. Greg. Naz. or. 16. quidquid facile percipitur, facile quoque in contemptum venit; quod autem supra nos est, quò majori cum difficultate percipi potest, eò etiam majorem sui admirationem movet: atque id omne, quod desiderium nostrum fugit, cupiditatem exercet. Cyrill. Alex. l. 3. in Jo. c. 34. tunc gratissimum solet videri beneficium, quando magnò ardore petitur! aliter animus hominis magnitudinem beneficii non cognoscit. S. Laur. Just. l. de triumph. c. 24. id possidetur fortius, gustatur dulcius, charius amplectitur, ac prudentius custoditur; quod ardentissimè concupitum, foletter questum, atque laboriosè re-
pertum est.

Cum